

**Helsingin hovioikeuden  
toimintakertomus  
vuodelta 2020**

# Sisällysluettelo

Presidentin katsaus.....	3
Lainkäyttö .....	4
Lainkäyttötöy tilastojen perusteella .....	4
Lainkäyttöosastoilla käsiteltävät asiat.....	5
Asioiden jakaantuminen käräjäoikeuksittain .....	6
Lainkäyttötöy seuraaminen.....	6
Eräitä Helsingin hovioikeuden vuonna 2020 ratkaisemia asioita .....	7
Laadun hallinta ja kehittäminen.....	9
Lainkäyttöy yhtenäisyys .....	9
Koulutustoiminta.....	10
Yliopistopainotteinen laatuhanke.....	11
Tarkastustoiminta .....	13
ICT-asiat.....	13
Hovioikeuspiirin yhteinen tietopalveluyksikkö .....	14
Toiminnan mukauttaminen koronavirusepidemiaan.....	15
Henkilöstö ja hallinto.....	15
Henkilöstö ja henkilöstörakenne.....	15
Talous.....	16
Johtoryhmä.....	16
Toimikunnat ja työryhmät.....	17
Työsuojelu ja työhyvinvointi .....	17
Yhteistoiminta hovioikeudessa .....	18
Viestintä .....	18
Sivutoimiluvat ja ilmoitus sivutoimesta saadusta tulosta .....	19
Nimitysmenettely.....	19
Lausuntotoiminta .....	20

## Presidentin katsaus

On kuviteltavissa yksinkertaisempikin hetki siirtyä Suomen suurimman hovioikeuden ruoriin kuin marraskuu 2020. Koronavirusepidemia oli kesän suvannon jälkeen keskellä toisen aaltonsa nousua ja pääkaupunkiseudun odotettiin pian siirtyvän epidemian leviämisvaiheeseen. Henkilöstö oli pääosin etätöissä ja yhteistilaisuuden sijaan ensitaapaamiseni koko porukan kanssa oli yhteisessä Skype-kokouksessa. Vaikka käytävillä onkin ollut hiljaista, on Helsingin hovioikeudesta työyhteisönä jo nyt käynyt selväksi välitön ilmapiiri ja tekemisen tunnelma. Tästä paikallaan ovat kiitokset edeltäjälleni Mikko Könkkölälle, joka johti hovioikeutta 11 vuotta. Hän jätti jälkeensä annetuilla resursseilla hyvin toimivan tuomioistuimen.

Koronavirusepidemia on pakottanut hovioikeuden tarkistamaan toimintatapojaan. Tämä koskee niin sisäisiä työskentelymenetelmiä kuin pääkäsitteilyjen toimittamista. Tuomioistuinten kohdalla toiminnan mukauttamiselle leimansa antaa se, että oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet on turvattava myös poikkeuksellisissa oloissa. Yhtäältä tämä merkitsee sitä, että kaikki kivet on käännettävä sen saavuttamiseksi, että asiat käsitellään valtitsevissakin oloissa joutuisasti. Erilaisten teknisten ratkaisujen, lisäistuntosalien ja muiden erikoisjärjestelyiden käyttäminen onkin arkipäiväistynyt hovioikeudessa, kuten varmasti jokaisessa Suomen tuomioistuimessa. Hovioikeuden sisäisen työskentelyn kehittämisessä onnistumisena mainittakoon kesällä ja syksyllä käyttöön otettu päätösluonnosten sähköinen kierto, joka on osaltaan mahdollistanut asioiden käsittelyn tavanomaisen jatkumisen etätyöskentelyä suosittaessakin. Toisaalta mainittu oikeudenkäyntimenettelyn vähimmäistakeiden toteuttaminen on paikoin valitettavasti merkinnyt sitä, että tuomioistuimen on täytynyt myöntää voimattomuutensa kulkutaudin edessä. Tällöin joutuisan käsittelyn vaatimus on joutunut väistymään muiden vähimmäistakeiden toteutumiseksi, ja käsittelyitä on jouduttu siirtämään.

Tapahtui vuonna 2020 tietenkin muutakin kuin koronavirus. Tuomioistuinten näkökulmasta merkittävää oli Tuomioistuinviraston toiminnan alkaminen 1.1.2020. Virasto on vuoden aikana omaksunut roolinsa tuomioistuimia palvelevana keskusviranomaisena ja käynnissä on hankkeita tämän roolin vahvistamiseksi edelleen. Epäilemättä on edelleen löydettävissä toimintoja, jotka sopivat luontevasti hoidettavaksi sen sijaan, että tuomioistuimet huolehtivat niistä tahoillaan. Tässä kehitystyössä kuten tuomioistuinten omissakin kehityshankkeissa pyrkimyksenä on oltava vahvistaa tuomioistuinten kykyä keskittyä olennaiseen: oikeussuojan antamiseen.

*Asko Välimaa*  
Presidentti

# Lainkäyttö

## Lainkäyttötyö tilastojen perusteella

Vuonna 2020 kaikkiin hovioikeuksiin saapui yhteensä 7 369 asiaa. Hovioikeuksiin saapuneiden asioiden määrässä on siten tapahtunut laskua vuoteen 2019 verrattuna (8 467). Hovioikeuksissa annettujen ratkaisujen määrä on vuonna 2020 laskenut edellisen vuoden tasosta (7 697 ratkaistua asiaa). Antamatta olevien asioiden määrä (niin sanottu balanssi) on laskenut vuonna 2020 noin kahdeksan prosenttia viime vuoden tasosta.

Helsingin hovioikeuteen saapui 2 541 asiaa vuonna 2020 eli 538 asiaa vähemmän kuin vuonna 2019. Hovioikeuden antamien ratkaisujen määrä (2 616) on myös vähentynyt vuodesta 2019 (2 847). Hovioikeudessa vuoden 2020 lopussa vireillä olevien asioiden määrä (1 815) on vähentynyt hieman edellisvuodesta (1 891).

Pääkäsittelystä ratkaistujen asioiden osuus kaikista asioista oli Helsingin hovioikeudessa kertomusvuonna 27,5 prosenttia. Osuus on kasvanut edellisestä vuodesta yhden prosenttiyksikön. Pääkäsittelyjen yhteenlaskettu tuntimäärä oli 4265. Laskua vuoteen 2019 verrattuna oli 852 tuntia. Yli kahdeksan tuntia kestäneitä pääkäsittelyjä oli 238 eli laskua edelliseen vuoteen oli melko paljon (noin 26 prosenttia). Yli 25 tuntia kestäneiden pääkäsittelyjen määrä (15 kpl) on puolestaan lähes puolittunut.

Kaikista hovioikeuksiin vuonna 2020 saapuneista asioista jatkokäsittelylupajärjestelmän piiriin kuului 72,6 prosenttia. Helsingin hovioikeudessa vastaava osuus oli 68,7 prosenttia. Evättyjen lupien osuus oli Helsingin hovioikeudessa noin 45 prosenttia ja kaikissa hovioikeuksissa noin 48 prosenttia.

Helsingin hovioikeudessa annettujen ratkaisujen mediaanikäsitteilyaika vuonna 2020 oli 5,1 kuukautta ja 53,5 prosenttia asioista ratkaistiin kuuden kuukauden kuluessa. Yksinkertaisempi juttukanta pystytään siis käsittelemään hovioikeudessa varsin nopeasti. Keskimääräinen käsitteilyaika oli noin 7,7 kuukautta. Muihin hovioikeuksiin verrattuna lainkäyttöasioiden käsitteilyajat ovat jonkin verran pidempiä. Käsitteilyajat vaikuttavat olevan pitenemään päin. Toimintakertomusvuonna erityisesti koronavirustilanteen takia.

Asioiden osuus, joissa käsitteilyaika on ollut vähintään vuosi, on edelleen varsin korkea (27,2 prosenttia) ja nousua edelliseen vuoteen on 7,6 prosenttiyksikön verran. Vähintään vuoden ajan vireillä olleiden asioiden määrä vuoden 2020 lopussa oli 545. Kasvua vuodesta 2019 on noin 47 prosenttia.

Vuonna 2020 hovioikeuteen saapui 1 507 rikos- tai pakkokeinoasiaa (59,3 prosenttia) ja 710 riita-asiaa (27,9 prosenttia). Muita asiaryhmiä olivat mm. ulosottoasiat ja hakemusasiat. Saapuneiden asioiden yleisin nimike oli pahoinpitely (170 asiaa). Rikosasioissa yleisimpiä nimikkeitä olivat lisäksi huumausainerikokset, rattijuopumukset, varkaudet, ryöstöt ja petokset. Muissa kuin rikosasioissa yleisimpiä asiatyyppejä olivat ulosottovalitukset, erilaiset hakemusasiat sekä lapsen huoltoa/tapaamisoikeutta, työsuhdetta, vahingonkorvauksia ja velkomuksia koskevat asiat. Asioiden jakautumisessa nimikkeittäin ei ole tapahtunut suuria muutoksia viime vuosina.

Hovioikeuden antamissa ratkaisuisa käräjäoikeuden ratkaisua ei muutettu 18,4 prosentissa asioista. Käräjäoikeuden ratkaisun perusteluja ja lopputulosta muutettiin muilta kuin epäolennaisilta osin noin 25,3 prosentissa asioista. Tutkimatta jätettiin 1,9 prosenttia valituksista, ja 2,3 prosenttia asioista palautettiin käräjäoikeuteen. Asianosaisten välinen sovinto vahvistettiin 1,2 prosentissa asioista.

Helsingin hovioikeuden vuonna 2020 antamista ratkaisuisa yhteensä 17 on julkaistu hovioikeuksien ratkaisutietokannassa Finlexissä (FHOT).

### **Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen**

Hovioikeus antoi 2 616 ratkaisua aikavälillä 1.1.–31.12.2020. Korkeimmalta oikeudelta haettiin muutosta 565 hovioikeuden kysymyksessä olevalla aikavälillä antamaan ratkaisuun eli noin 22 prosenttiin ratkaisuisa. Valituslupahakemusten ja valitusten suhteellinen osuus annettuihin ratkaisuisa on noussut kahdella prosenttiyksiköllä edellisvuodesta.

Korkein oikeus myönsi vuonna 2020 valituslupan 57 Helsingin hovioikeuden ratkaisemassa asiassa. Korkeimman oikeuden vuonna 2020 antamasta 101 ennakkopäätöksestä 35 koski muutoksenhakua Helsingin hovioikeuden antamasta ratkaisuisa (n. 35 prosenttia). Jos huomioon otetaan vain ne ennakkoratkaisut, joissa muutoksenhaun kohteena oli hovioikeuden ratkaisu, näistä noin 42 prosenttia koski Helsingin hovioikeuden antamaa ratkaisuisa.

### **Lainkäyttöosastoilla käsiteltävät asiat**

Hovioikeus toimii jakaantuneena viiteen osastoon, joista kaikki käsittelevät sekä rikosettä riita-asioita. Osastolle 5 on keskitetty laajimmat asiat eli lähinnä ne asiat, joissa pääkäsittelevä käräjäoikeudessa on kestänyt vähintään 15 päivää. Osaston 5 yhteydessä toi-

mivaan vastaanottoyksikköön on puolestaan keskitetty päivystysluonteisia ja yksinkertaisia asioita. Muuten asiat on jaettu tasaisesti neljän osaston kesken kuitenkin siten, että tietyt asiaryhmät on keskitetty tietyille osastoille (rootelit).

Keskitettyjä asioita ovat ensinnäkin sellaiset asiat, joissa Helsingin hovioikeus on yksin toimivaltainen. Tällaiset asiat on hovioikeudessa jaettu yhdelle osastolle ja niitä ovat muun muassa kansainvälistä lapsikaappausta, sotilasrikoksia, pitkäaikaisvankien (erityisesti elinkautisvangit) vapauttamista sekä asianajajia ja lupalakimiehiä koskevat asiat. Muita keskitettyjä asioita ovat vuokrasopimusta koskevat asiat, ulosottoasiat sekä ositus-, perintö- ja testamenttiasiat. Myös konkurssi-, yrityssaneeraus-, yksityishenkilön velkajärjestely-, osakeyhtiölaki- sekä meri- ja kuljetusoikeudelliset asiat on keskitetty omille osastoilleen.

Vuonna 2020 hovioikeuteen saapui 26 ruotsin kielellä käsiteltävää asiaa, mikä vastaa yhtä prosenttia kaikista saapuneista asioista. Ruotsinkielisten asioiden ratkaiseminen on keskitetty hovioikeuden osastoille 2 ja 4 tiettyjä rooteloituja asioita lukuun ottamatta.

### **Asioiden jakaantuminen käräjäoikeuksittain**

Hovioikeuteen saapuneista muutoksenhakemuksista suurin osa oli peräisin Helsingin käräjäoikeudesta. Vuonna 2020 Helsingin käräjäoikeudesta saapuneita muutoksenhakemuksia oli 1 256 (49,4 prosenttia). Itä-Uudenmaan käräjäoikeudesta muutoksenhakemuksia tuli 600 (23,6 prosenttia) ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudesta 492 (19,4 prosenttia). Hovioikeuksiin saapuneista asioista 17 prosenttia oli muutoksenhakemuksia Helsingin käräjäoikeuden ratkaisuisista.

Hovioikeuteen saapuu asioita ratkaistavaksi myös sen hovioikeuspiirin ulkopuolelta sekä muualta kuin käräjäoikeuksista, kuten Suomen Asianajajaliitosta. Pitkäaikaisvankien vapauttamista koskevat asiat sekä kansainväliset lapsikaappausasiat tulevat puolestaan vireille suoraan hovioikeudelle toimitetulla ja osoitetulla hakemuksella.

### **Lainkäyttötyön seuraaminen**

Lainkäyttötyön tehokkaan järjestämisen edistämiseksi hovioikeus pyytää kolme kertaa vuodessa hovioikeuspiirinsä käräjäoikeuksia toimittamaan tiedot käräjäoikeuden käsiteltävänä olevista suurista jutuista ja niiden arvioidusta käsittelyajasta. Saatujen tietojen avulla mahdollistetaan laajojen asioiden etupainotteinen ja tehokas suunnittelu.

Hovioikeuden presidentti käy kolme kertaa vuodessa keskustelun osastojen johdon kanssa. Keskusteluissa selvitetään osaston työmäärää ja työn jakautumista, asioiden käsittelyvaiheet sekä mahdolliset viipymiset ja niiden syyt. Keskustelujen tarkoituksena

on varmistaa osastojen asianmukainen toiminta ja asioiden viivytyksetön ratkaiseminen.

### **Eräitä Helsingin hovioikeuden vuonna 2020 ratkaisemia asioita**

Asiassa R 20/711 hovioikeus hylkäsi käräjäoikeuden tavoin toimittaja-kirjailija A:n vaatimukset määrätä sosiaalisessa mediassa aktiivisesti toimivat ja aineistoa julkaisevat B ja C lähestymiskieltoon. A oli vaatinut, että B:tä ja C:tä kielletään ottamasta yhteyttä A:han tai yrittämästä sitä, seuraamasta tai tarkkailemasta A:ta sekä oleskelemasta A:n kulloisenkin työpaikan läheisyydessä. A oli myös vaatinut, että B:tä ja C:tä kielletään esittämästä ja levittämästä internetissä materiaalia, joka on omiaan halventamaan A:ta tai loukkaamaan hänen kunniaansa. Hovioikeus katsoi, ettei asiassa ollut laissa vaadittua perusteltua aihetta epäillä, että B tai C tulisivat ottamaan yhteyttä A:han tai sitä yrittämään taikka että B tai C tulisivat seuraamaan tai tarkkailemaan A:ta. Siksi ei ollut edellytyksiä määrätä perusmuotoista tai laajennettua lähestymiskieltoa. Hovioikeus piti todennäköisenä, että B ja C tulisivat edelleen esittämään ja levittämään internetissä A:ta koskevaa aineistoa. Hovioikeus kuitenkin katsoi, ettei se voinut kieltää aineiston esittämistä tai levittämistä. Kielto toimisi asiallisesti ennakkosensuurina, mikä on perustuslain 12 §:n 1 momentin nojalla kiellettyä. Hovioikeus totesi, että aineistoa voidaan jälkikäteen arvioida esimerkiksi rikoslain ja vahingonkorvauslain kannalta.

Asiassa S 19/463 ym. oli kysymys erään metsäteollisuusalan konsernin yhtiöissä työskentelevien ylempien toimihenkilöiden työajan pidennyksestä, joka liittyi vuonna 2016 solmittuun kilpailukyky sopimukseen. Yhtiöissä työskentelevien toimihenkilöiden työajan pidennyksestä oli sovittu työehtosopimuksella. Työnantaja oli yksipuolisella päätöksellään pidentänyt vastaavasti myös ylempien toimihenkilöiden työaikaa vähentämällä heiltä kolme vuosittaista lyhennysvapaapäivää. Hovioikeus katsoi käräjäoikeuden tavoin, ettei työnantajalla ollut oikeutta ylempien toimihenkilöiden lyhennysvapaapäivien yksipuoliseen vähentämiseen. Työnantaja ei ollut näyttänyt, että ylempien toimihenkilöiden lyhennysvapaaat olisivat vakiintuneet ehdollisesti toimihenkilöiden kulloisiinkin lyhennysvapaisiin sidottuina, vaan ylempien toimihenkilöiden työsuhteen ehdoksi katsottiin vakiintuneen oikeus 13 lyhennysvapaapäivään vuodessa.

Ensimmäisen asteen sotilasrikosasiassa SO 20/1279 merivoimien esikuntapäällikkönä toiminut vastaaja tuomittiin neljästä tuottamuksellisesta palvelusrikoksesta sakkorangaistukseen. Vastaajan todettiin toimineen huolimattomuuttaan palvelusvelvollisuutensa vastaisesti osallistuttuaan asioiden käsittelyyn esteellisenä. Hän oli osallistunut esikuntapäällikkönä sukulaisensa esittämiseen esikunnan osastopäällikön tehtävään, esittänyt tätä korkean kunniamerkin saajaksi ja tehnyt tämän palkkaan vaikuttaneen suoritusarvioinnin. Toimiessaan tätä ennen Rannikkolaivaston

komentajana vastaaja oli hyväksynyt muiden ohella myös omaa poikaansa koskeneen esityksen kantahenkilökunnan henkilökohtaisista palkanosaprocenteista. Hovioikeus katsoi, ettei mikään teosta ollut kokonaisuutena arvostellen vähäinen ottaen huomioon vastaajan asema merivoimien ylimpään johtoon kuuluneena upseerina sekä toiminnan vaikutus puolustusvoimien toimintaan, päätöksenteon puolueettomuuteen ja niitä kohtaan tunnettavaan luottamukseen.

Asiassa SO 19/2866 oli kysymys liikenneonnettomuudesta, jossa Puolustusvoimien maastomarssissa ensimmäisenä ajanut kuorma-auto oli törmännyt tasoristeyksessä oikealta tulleeseen kiskobussiin. Kuorma-autossa olleista varusmiehistä kolme menehtyi ja viisi loukkaantui. Vasta onnettomuuden jälkeen tehdyissä tutkimuksissa ilmeni, että näkyvyys oikealle oli risteyksessä olematon, eikä auton hytistä ollut mahdollista nähdä lähestyvää kiskobussia ajoissa. Hovioikeus katsoi käräjäoikeuden tavoin, ettei kuorma-autoa kuljettanut varusmies ollut laiminlyönyt huolellisuusvelvoitettaan ja hylkäsi syytteen liikenneturvallisuuden vaarantamisesta, kolmesta kuolemantuottamuksesta ja palvelusrikoksesta.

Hovioikeus pysytti asiassa R 18/271 Helsingin käräjäoikeuden tuomion, jolla julkisuudessa sarjakuristajaksi kutsuttu henkilö oli tuomittu vankeuteen elinkaudeksi. Tekijä oli tappanut uhrin tämän asunnossa kuristamalla käsin, nahkavyöllä ja sukkahousuilla. Hovioikeus katsoi, että teko oli tehty erityisen raa'alla ja erityisen julmalla tavalla ja se oli myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen lausunnon mukaan tekijä oli teon tehdessään syyntakeinen. Hovioikeus ei arvioinut syyntakeisuutta toisin.

Niin sanotussa Sipulikanavajutussa (R 19/855) hovioikeus tuomitsi Sipulikanavan perustajan ja ylläpitäjän 4 vuoden vankeusrangaistukseen avunannosta lukuisiin huumausainerikoksiin. Ensisijainen syyte törkeästä huumausainerikoksesta hylättiin. Hovioikeus piti pääosin voimassa Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden 11.2.2019 antaman tuomion. Asia koski Internetin TOR-verkossa vuosina 2014–2017 toimineen Sipulikanava -sivuston perustajan ja ylläpitäjän vastuuta sivuston niin kutsutun /tori/-osion kautta ostetuista ja myydyistä huumausaineista. Itä-Uudenmaan käräjäoikeus oli tuominnut vastaajan avunannosta 7 törkeään huumausainerikokseen ja 11 huumausainerikokseen yhteiseen 3 vuoden 4 kuukauden vankeusrangaistukseen. Sekä vastaaja että syyttäjät valittivat käräjäoikeuden tuomiosta hovioikeuteen. Vastaaja vaati kaikkien syytteiden hylkäämistä ja syyttäjät vastaajan tuomitsemista ensisijaisesti törkeästä huumausainerikoksesta. Syyttäjät katsoi, että vastaajan toiminnassa oli ollut kysymys huumausaineiden välittämisestä. Toissijaisesti syyttäjät vaati vastaajan tuomitsemista avunannosta 22 törkeään huumausainerikokseen ja 12 huumausainerikokseen. Vastaaja ei ollut hyötynyt itse taloudellisesti syytteessä kuvatuista huumausainekaupoista. Ylläpitäessään Sipulikanavaa ja ryhtyessään sen



käytettävyyttä parantaviin toimenpiteisiin vastaaja oli kuitenkin edistänyt Sipulikanavan kautta käytyä laajamittaista huumausainekauppaa. Vastaajan menettelyä ei voitu pitää rikoslaissa tarkoitetulla tavalla huumausaineiden välittämisenä, mutta vastaajan katsottiin kuitenkin rangaistavalla tavalla edistäneen niitä huumausainekauppoja, jotka oli näytetty tehdyksi Sipulikanavan kautta. Hovioikeus tuomitsi vastaajan avunannosta 18 törkeään huumausainerikokseen ja 12 huumausainerikokseen yhteiseen 4 vuoden vankeusrangaistukseen. Ratkaisusta on äänestetty. Yksi jäsen katsoi, että vastaaja oli menettelyllään välittänyt huumausaineita ja siten syyllistynyt törkeään huumausainerikokseen.

Asiassa R 19/1297 Helsingin käräjäoikeus oli tuominnut vastaajan murhasta ja hautarauhan rikkomisesta elinkautiseen vankeuteen. Hovioikeus katsoi käräjäoikeuden tavoin asiassa näytetyksi, että vastaaja oli tappanut puolisonsa heidän yhteisessä kodissaan ja tämän jälkeen yrittänyt lavastaa puolisonsa kuoleman hirttäytymällä tehdyksi itsemurhaksi. Hovioikeus katsoi käräjäoikeuden tavoin, että teko oli tehty vakaasti harkiten ja rikosta oli myös kokonaisuutena arvostellen pidettävä törkeänä. Hovioikeus ei muuttanut käräjäoikeuden tuomiota, jolla vastaaja oli tuomittu hänen syykseen luetuista rikoksista elinkautiseen vankeusrangaistukseen.

Ratkaisussaan asiassa U 19/1627 hovioikeus katsoi käräjäoikeuden tavoin, että ennen ulosmittausta tapahtunut suullinen tiedoksianto kirjallisesta perinnöstäluopumisilmoituksesta ei täyttänyt ulosottokaaren 4 luvun 81 §:n 1 momentin 2 kohdan ja hallintolain 57 §:n 2 momentin vaatimuksia kirjallisen luopumisilmoituksen tiedoksiantamisesta sille, jonka hallussa pesä on, tai pesänhoitajalle. Asiassa oli jäänyt näyttämättä, että X olisi luopunut velkojiaan sitovasti osuudestaan Z:n kuolinpesään, minkä vuoksi hänen osuutensa Z:n kuolinpesästä oli ulosmitattavissa hänen veloistaan.

## **Laadun hallinta ja kehittäminen**

### **Lainkäytön yhtenäisyys**

Hovioikeudessa toimii lainkäytön yhtenäisyyden seurantatoimikunta, joka seuraa osaltaan lainkäytön yhtenäisyyden toteutumista ja järjestää lainkäyttöhenkilöstölle lainkäytön iltapäiviä. Käsiteltävän asian koskiessa myös kansliatyötä tilaisuuteen kutsutaan lisäksi kansliahenkilökuntaa. Toimikunnassa on tuomareita jokaiselta lainkäyttöosastolta, asesoreja ja sihteereinä esittelijöitä. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa. Toimikunnan kokouksissa keskusteltiin säännöllisesti ajankohtaisista lainkäyttöasioista ja suunniteltiin lainkäytön iltapäivien ohjelmaa.

Toimikunta järjesti vuonna 2020 kolme lainkäyttöhenkilökunnalle suunnattua lainkäytön iltapäivää, joissa keskusteltiin alustusten pohjalta lainkäyttöön liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä. Koronatilanteen vuoksi maaliskuu- ja toukokuussa 2020 järjestettäväksi suunnitellut lainkäytön iltapäivät korvattiin seurantatoimikunnan digitaalisella ajankohtaiskatsauksella, joka julkaistiin hovioikeuden intranetissä. Ajankohtaiskatsauksessa käsiteltiin tuoreita kansainvälisiä ja kansallisia tuomioistuinratkaisuja sekä lainsäädäntöuudistuksia.

## **Koulutustoiminta**

Hovioikeuden koulutustoimikunnan tehtävänä on lainkäyttöhenkilökunnan koulutus- tarpeen seuranta, koulutusten suunnittelu ja järjestäminen sekä henkilökunnan nimeä- minen hovioikeuden ulkopuolisiin koulutustilaisuuksiin.

Koulutustoimikunta järjesti lainkäyttöhenkilökunnalle kuusi koulutusiltapäivää, joiden aiheina olivat lapsenhuoltolain uudistus, työaikalaki ja työsuhteen päättämissopimukset, hovioikeuden ratkaisun kirjoittaminen korkeimman oikeuden näkökulmasta, tarkastus- velvollisuus asunnon ja kiinteistön kaupassa, talousrikokset sekä ulosottokaaren, ulos- oton organisaation ja perinnän lajien muutokset.

Lisäksi koulutustoimikunta järjesti ensimmäisen hovioikeuteen tulleille uusille hovioi- keuden esittelijöille kohdennetun koulutusten sarjan. Vuoden alkupuoliskolla koulu- tukseen kutsuttiin vuoden alussa työn hovioikeudessa aloittaneet esittelijät. Vuoden jäl- kipuoliskolla kutsuttujen piiri laajennettiin koskemaan lisäksi edellisenä vuonna aloitta- neita esittelijöitä. Uusilla jäsenillä oli myös tilaisuus osallistua koulutuksiin. Koulutusti- laisuuksia pidettiin kymmenen. Niissä kouluttajina toimivat hovioikeuden jäsenet ja esittelijät. Koulutusten aiheet käsittelivät keskeisimpiä hovioikeuden esittelijän tehtäviä.

Maaliskuussa alkaneen koronaviruspandemian vuoksi kaikki koulutustoimikunnan koulutukset järjestettiin keväällä ja alkusyksyllä osittain sekä loppuvuodesta kokonaan etäyhteyksien välityksellä. Mahdollisuus osallistua koulutuksiin etäyhteydellä vaikuttaa lisännen koulutuksiin osallistuneiden määrää.

Koulutustoimikunta tiedotti lainkäyttöhenkilökuntaa hovioikeuden ulkopuolisista kou- lutuksista ja nimesi osallistujia niihin. Koulutusten suunnittelua ja niistä tiedottamista varten koulutustoimikunta toteutti koulutuskalenterin, joka on otettu käyttöön vuoden 2021 alusta lukien.

Lainkäyttöhenkilökunta osallistui Tuomioistuinviraston, Helsingin käräjäoikeuden, Helsingin yliopiston, Helsingin Asianajajayhdistyksen ja muiden koulutuksen tarjoajien järjestämiin koulutuksiin.

Koulutustoimikunta toteutti syksyllä hovioikeuden ja hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien lainkäyttöhenkilökunnalle suunnatun koulutustarvekyselyn, jossa selvitettiin lainkäyttöhenkilökunnan koulutukselle asettamia toiveita. Koulutustoimikunta laati lainkäyttöhenkilökunnan koulutussuunnitelman vuodelle 2021. Yhteistyössä kansliahenkilöstön koulutustyöryhmän kanssa laadittiin ICT-koulutussuunnitelma. Koulutustoimikunnan järjestämissä koulutustilaisuuksissa ja koulutussuunnitelmissa on pyritty ottamaan huomioon toimikunnalle esitetyt toivomukset koulutusten aiheista.

### **Kansliahenkilökunnan koulutustyöryhmä**

Kansliahenkilöstön koulutustyöryhmän tehtävänä on kansliahenkilöstön koulutustarpeiden selvittäminen sekä koulutusten suunnittelu ja toteutus yhteistyössä kansliapäällikön kanssa.

Kansliahenkilöstöä osallistui tammikuussa 2020 hovioikeudessa järjestettyyn rikosasioiden tuomiolauselmaa koskeneeseen koulutustilaisuuteen. Keväällä 2020 pidettiin koko henkilöstön Excel-kurssi ja asiakirjojen seulontaa käsitellyt koulutustilaisuus, joka järjestettiin samansisältöisenä myös syksyllä. Syksyllä 2020 kansliahenkilöstö osallistui Prepaid-kortin online-koulutukseen. Suurin osa vuodelle 2020 suunnitelluista koulutuksista peruutettiin tai jätettiin pitämättä koronaepidemiatilanteen vuoksi.

Kansliahenkilöstölle järjestettiin koulutusta myös pienryhmissä. Hovioikeuden turvaryhmälle järjestettiin ensiapukoulutus. Kansliahenkilöstölle järjestettiin lisäksi RITU- ja Romeo-järjestelmien käyttöön perehdyttävää pienryhmäkoulutusta sekä muuta IT-koulutusta tarpeen mukaan.

Kansliahenkilöstöä osallistui kertomusvuonna useisiin Tuomioistuinviraston järjestämiin Skype-koulutuksiin. Esimerkkeinä mainittakoon hallinto-, henkilöstö- ja taloussihteereiden koulutus, ICT-yhdysheiköiden verkostotapaaminen, kirjaamo- ja arkistoasioiden verkostopäivät, kirjaamo- ja arkistoasioiden verkoston tietosuojaa ja tietopyyntöjä koskenut koulutus, AIPA:n alueellisten avainvaikuttajien ja virastokouluttajien verkostopäivät sekä AIPA:n käyttöönottoon valmistavat DigiAamut ja webinaarit.

### **Yliopistopainotteinen laatuhanke**

Helsingin hovioikeuspiirin yliopistopainotteisessa laatuhankeessa on yhdessä Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa järjestetty vuodesta 2003 alkaen 23 kurssia. Yliopistopainotteisen laatuhankeksen kursseilla on ollut osallistujia muun muassa hovioikeudesta, käräjäoikeuksista, syyttäjälaitoksesta ja asianajajakunnasta. Hovioikeus on työnantajana tukenut esittelijöiden ja jäsenten osallistumista yliopistollisen

laatuhankkeen kursseille. Suurimman osallistujaryhmän ovatkin perinteisesti muodostaneet hovioikeuden esittelijät.

Osallistujia laatuhankkeen kursseilla on tähän mennessä ollut yli 300. Kursseille osallistumalla ja niihin kuuluvat kirjalliset työt artikkeleina julkaisemalla on ollut mahdollista suorittaa ammatillinen oikeustieteen lisensiaatin tutkinto. Tutkinnon on tähän mennessä suorittanut 34 henkilöä. Helsingin yliopisto on sittemmin päättänyt lakkauttaa ammatillisen oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon. Opinto-oikeutta ammatillisen lisensiaatin tutkinnon suorittamiseen on voinut hakea kevääseen 2019 saakka.

Yliopistollinen laatuhanke on vuodesta 2004 alkaen tuottanut yhteensä 17 julkaisua. Kaikki julkaisut löytyvät hovioikeuden julkisilta verkkosivuilta. Vuonna 2004 valmistunut ensimmäinen julkaisu koski rikosoikeuden uudistuneita yleisiä oppeja. Tämän jälkeen on laadittu julkaisut rikostuomion perustelemisesta (2005), todistusoikeudesta (2006), talousrikosoikeudesta (2007), kansainvälisestä oikeusavusta (2007), työoikeudesta (2009), viestintäoikeudesta (2010), asiantuntemustiedosta ja asiantuntijoista oikeudessa (2011), perus- ja ihmisoikeuksista rikosprosessissa (2012), rangaistuksen määräämisestä (2013) ja lapsen asemasta kansainvälistyvässä maailmassa (2013). Viime vuosina ilmestyneet julkaisut (2015, 2016, 2017, 2018, 2019 ja 2020) ovat käsitelleet rikosoikeutta ja rikosprosessioikeutta.

Syksyllä 2019 ja keväällä 2020 pidettiin kurssi ”Valittuja kysymyksiä rikos- ja prosessi- ja vahingonkorvausoikeudesta”. Kurssin vastuunopettajina toimivat professori (emeritus) Raimo Lahti ja oikeusneuvos Pekka Koponen. Kurssilla oli 32 osallistujaa, joista 22 oli hovioikeudesta. Syksyllä 2019 järjestetyille yksittäisille luennoille osallistui 16 henkilöä. Kurssilla laadituista artikkeleista kootaan julkaisu, joka ilmestyy keväällä 2021. Julkaisussa on ainakin 11 artikkelia.

Syksyllä 2020 alkoi kurssi ”Valittuja kysymyksiä rikos- ja prosessi- ja vahingonkorvausoikeudesta II”. Kurssin vastuunopettajina toimivat edelleen professori Lahti ja oikeusneuvos Koponen. Kurssilla on 23 osallistujaa, joista 19 hovioikeudesta. Syksyllä 2020 järjestetyille yksittäisille luennoille osallistui 13 henkilöä. Koronavirustilanteen vuoksi kaikille luennoille oli mahdollisuus osallistua etänä videoyhteyden välityksellä (Skype). Talvella 2021 toteutettavaksi suunnitellut seminaarit on koronavirustilanteen vuoksi siirretty tuonnemmaksi. Myös tästä kurssista on tarkoitus laatia artikkelijulkaisu. Kurssin osallistujamäärän vähenemiseen ovat oletettavasti vaikuttaneet sekä koronavirustilanne että ammatillisen OTL-tutkinnon suoritusoikeuden lakkaaminen.

## **Tarkastustoiminta**

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n mukaan 1 momentin mukaan hovioikeus valvoo tuomiopiirinsä käräjäoikeuksien toimintaa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi. Hovioikeuden työjärjestyksen mukaan hovioikeus valvoo hovioikeuspiiriin kuuluvien käräjäoikeuksien toimintaa suorittamalla käräjäoikeuksissa säännöllisesti tarkastuksia sekä ryhtymällä selvitystoimiin käräjäoikeuden toiminnasta tietoonsa saamien seikkojen vuoksi. Tarkastuksissa selvitetään erityisesti käräjäoikeuden lainkäyttötyön järjestämistä, työn jakautumista, käsittelyaikoja, oikeusturvan toteutumista käräjäoikeuden toiminnassa, asiakaspalvelua sekä käräjäoikeuden toimintakykyä.

Hovioikeuden oli tarkoitus suorittaa kertomusvuonna täysmittainen hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien tarkastus. Hovioikeus vastaanotti alkuvuodesta 2020 hovioikeuspiirin käräjäoikeuksilta vuotta 2019 koskevan tilastoaineiston sekä kirjalliset vastaukset hovioikeuden esittämiin kysymyksiin koskien muun muassa tietoteknisten järjestelmien toimivuutta, kielellisten oikeuksien turvaamista ja kansliaresurseja. Suunniteltu tarkastus kuitenkin peruuntui koronavirustilanteen seurauksena. Tarkastus on tarkoitus suorittaa loppuun vuonna 2022 siten, että vuodelta 2019 kerättyä aineistoa hyödynnetään vertailutietona koronaa edeltävästä ajasta.

Hovioikeus antoi maaliskuussa 2021 kertomuksen alioikeuksien valvonnassa vuonna 2020 havaitsemistaan seikoista valtioneuvoston oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle. Kertomuksessa on käyty läpi hovioikeuden vuonna 2020 oikeuskanslerin virastolle antamat ilmoitukset sekä seikkoja, joihin hovioikeus on kiinnittänyt hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien huomiota.

## **ICT-asiat**

Yleisten tuomioistuinten AIPA-tietojärjestelmän käyttöönotto lähivuosina tarkoittaa, että suurin osa asioista tulee hovioikeuteen vireille sähköisesti ja että asiat pystytään käsittelemään ja arkistomaan sähköisesti sekä mahdollisesti siirtämään sähköisesti korkeimpaan oikeuteen. AIPA-tietojärjestelmä on toistaiseksi otettu käyttöön vain eräissä jutturyhmissä käräjäoikeuksissa ja syyttäjälaitoksessa.

Asian sähköistä läpivirtausta on eri vaiheissa lisätty kertomusvuonna entisestään. Hovioikeudessa otettiin kesän ja syksyn aikana käyttöön sähköinen konseptikierto, jonka ohjeistuksen ja tarvittavat asiakirjapohjat laati presidentin asettama työryhmä.

Kesän aikana hovioikeuden istuntosaleihin asennettiin yhteistyössä Tuomioistuinviraston kanssa suunniteltu uusi salivarustelu. Tällöin mm. vanhentunut

liitäntä- ja esitystekniikka korvattiin nykyaikaisilla laitteilla. Kaikki istuntosalit varusteltiin myös videoneuvottelulaittein. Lisäksi istuntosalikerrokseen varusteltiin erillisiä videokuulemistiloja.

Koronaviruksen aiheuttamat rajoitukset tuomioistuinten toimintaan ovat olleet omiaan lisäämään etäyhteyksien käyttöä niin hovioikeuden sisäisessä toiminnassa kuin istuntojen järjestämisessä. Riittävät turvavälit ja riskiryhmien suojaaminen on ollut mahdollista videoneuvottelu- ja videopuheluyhteyksiä hyödyntäen. Myös puhelinkuulemisia on käytetty. Etätyön mahdollistavat työvälineet ja toimintatavat on otettu erittäin laajasti käyttöön hovioikeudessa.

Hovioikeus on sisäisessä seurannassa käytettävissä olevin keinoin kiinnittänyt erityistä huomiota rikostuomiosovellus RITU:un hovioikeudessa tallennettujen tietojen oikeellisuuteen ja jakeluiden muodostamiseen. Kansliahenkilöstön RITU-osaamista on edelleen kehitetty.

Hovioikeuden edustajat ovat vuoden 2020 aikana jatkaneet vahvaa osallistumistaan niin AIPA-hankkeeseen kuin nykyisten tietojärjestelmien jatkokehitykseen ja ylläpitoon.

### **Hovioikeuspiirin yhteinen tietopalveluyksikkö**

Hovioikeus ja hovioikeuspiirin käräjäoikeudet yhdistivät 17.6.2019 kirjasto- ja tietopalvelunsa perustaen Salmisaaren oikeustaloon yhteisen tietopalveluyksikön. Tietopalveluyksikkö toimii kahden virkamiehen voimin (2 htv). Hovioikeuden informaatikko vastaa hovioikeuspiirin tietopalvelusta ja sen kehittamisestä, Helsingin käräjäoikeuden informaatikko hoitaa näitä tehtäviä yhdessä hovioikeuden informaatikon kanssa, sekä toimii tämän sijaisena. Itä- ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudet ovat ilmaisseet mahdollisen valmiutensa antaa oman työpanoksensa tietopalveluyksikön käyttöön tulevaisuudessa.

Tietopalveluyksikön toiminta on mahdollistanut tietopalvelujen ulottumisen koko hovioikeuspiirin lainkäyttöhenkilökunnan käyttöön. Tietopalveluyksikkö on myös toteuttanut materiaalihankintoja yhteisen hankintaohjelman pohjalta. Kuluneena vuonna tietopalveluyksikkö on tiedottanut toiminnastaan ja palveluistaan tuomioistuinten intranet-sivujen kautta sekä esittäytymällä Itä- ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuksien Lainkäytön iltapäivissä. Tietopalveluyksikön toimintaa ja kehittämistä koordinoi hovioikeuspiirin yhteinen kirjastotoimikunta, jossa on jäseniä hovioikeudesta ja käräjäoikeuksista. Kirjastotoimikunta kokoontuu kahdesti vuodessa.

## **Toiminnan mukauttaminen koronavirusepidemiaan**

Toiminnan mukauttaminen koronavirustilanteeseen aloitettiin heti keväällä tautitilanteen mukaisesti. Hovioikeus seurasi tilanteen kehittymistä aktiivisesti, ja määräyksiä ja ohjeita päivitettiin tarpeen vaatiessa.

Ensi vaiheessa tilojen desinfiointia ja siivousta tehostettiin, ja henkilöstöä ja asiakkaita opastettiin käsi- ja yskimiehygieniasta sekä turvaväleistä. Tiloihin hankittiin käsidesiä henkilöstön ja asiakkaiden käyttöön. Henkilöstöä kehoitettiin tehtävien sallimissa rajoissa työskentelemään ensisijaisesti etänä. Kevään pääkäsittelyjä suositeltiin asianosaisten suostumuksin peruuttamaan ja toimitettavat pääkäsittelyt keskittämään suurimpiin istuntosaleihin.

Hovioikeuden toimintakyvyn turvaamiseksi syksyllä odotettavissa olleessa istuntoruuhkassa henkilöstön kesälomien pitämisestä annettiin erillinen määräys. Koronatilanteen vuoksi siirtyneiden kiireellisimpien asioiden käsittelemiseksi perustettiin erityisyksikkö, joka aloitti pääkäsittelyjen istumisen syyskuussa.

Kesälomakauden päätyttyä hovioikeuden työntekijöille ja asiakkaille hankittiin saataville kasvomaskeja suositusten mukaisesti. Kun pääkaupunkiseudun siirtyi marraskuussa taudin leviämisvaiheeseen, hovioikeuden sisäisiä toimintatapoja päivitettiin muun ohessa osastokanslioissa asioinnissa, jotta työtehtävissä tapahtuvia lähikontakteja voitiin edelleen vähentää.

## **Henkilöstö ja hallinto**

### **Henkilöstö ja henkilöstörakenne**

Hovioikeuden vuoden 2020 henkilötyövuositoteuma on noin 160. Henkilötyövuosissa mitattuna hovioikeudessa on kertomusvuonna työskennellyt 74,5 tuomaria (ml. asesorit), 31,5 esittelijää ja 54 muuhun henkilökuntaan kuuluvaa virkamiestä (ml. kaksi käräjänotaaria). Hovioikeudessa on lisäksi työskennellyt yksi palkkatuella työllistetty henkilö (1 htv).

Hovioikeudessa on vuoden 2020 aikana ollut määräaikaissä virkasuhteessa tuomareita 17,3 henkilötyövuotta (joista budjettiviroilla 4 henkilötyövuotta), esittelijöitä 29,6 henkilötyövuotta ja muuta henkilökuntaa 28,7 henkilötyövuotta. Hovioikeuden vakinaisiin virkoihin nimittämistä koskevat luvut ilmenevät jäljempänä. Hovioikeudessa on aloittanut kertomusvuonna yhteensä 21 viraston ulkopuolelta palkattua henkilöä. Heistä 7 on ollut tuomareita (ml. 1 asessori), 6 esittelijää ja 8 kansliahenkilöstöön kuu-

luvaa virkamiestä. Kaikki uudet esittelijät ovat aloittaneet määräaikaisissa virkasuhteissa. Hovioikeuden vakinaisista, vuoden alusta virkavapaalla olleista esittelijöistä seitsemän on kertomusvuonna nimitetty toiseen virkaan hovioikeuden ulkopuolelle. Lisäksi 4 asessoria ja 3 pääasiassa määräaikaisessa virkasuhteessa ollut esittelijä on jäänyt kertomusvuoden aikana virkavapaalle toisen tehtävän hoitamisen tai perhevapaan vuoksi. Kansliahenkilökunnasta 8 virkamiestä on ollut vuoden alusta taikka jäänyt vuoden aikana virkavapaalle. Kaksi kansliahenkilöstöön kuuluvaa virkamiestä on irtisanoutunut. Kertomusvuonna on jäänyt eläkkeelle hovioikeuden presidentti sekä kolme hovioikeuden jäsentä.

## **Talous**

Hovioikeudelle osoitettiin vuodelle 2020 määrärahoja yhteensä noin 14 616 207 euroa. Näihin sisältyivät vuodelta 2019 säästyneet noin 136 500 euroa, jotka siirtyivät vuoden 2020 määrärahoihin. Hovioikeus on vuoden 2020 aikana käyttänyt määrärahoja noin 14 422 850 euroa eli käyttämättä jäi noin 193 400 euroa. Tämä on johtunut lähinnä henkilöstövajeesta aiheutuneista säästöistä palkkakustannuksissa sekä koronapandemian aiheuttamasta menojen alentumasta. Henkilöstövaje johtuu henkilökunnan vaihtuvuudesta. Hovioikeus ei ole kyennyt heti paikkaamaan syntynyttä henkilöstövajetta, kun otetaan huomioon henkilöstövaihdosten ja hovioikeudessa käsiteltävien nimitysasioiden määrä sekä rekrytointiin kuluva aika. Myös koronapandemia on vaikuttanut rekrytointiin.

Hovioikeuden toimintamenoista 78 prosenttia muodostui palkkakustannuksista, 18 prosenttia toimitilojen vuokrakustannuksista ja 4 prosenttia muista menoista.

## **Johtoryhmä**

Hovioikeuden johtoryhmä on muissa kuin lainkäyttöasioissa keskeinen suunnittelu- ja valmisteluelin, joka toimii presidentin apuna. Johtoryhmään kuuluvat presidentti, osastojen johtajat sekä kansliapäällikkö. Myös vastaanottoyksikön vastuutuumari osallistuu kokouksiin.

Kertomusvuonna johtoryhmä kokoontui 21 kertaa. Johtoryhmässä käsiteltiin valmiutelevasti hovioikeuden johtamista koskevat asiat, kuten lainkäytön ja koulutuksen järjestämiseen, nimityksiin, organisaatioon, työhyvinvointiin ja erilaisiin selvityksiin liittyviä kysymyksiä. Lisäksi johtoryhmä käsitteli vallinneeseen koronatilanteeseen liittyviä hovioikeuden toimintaohjeita.



Johtoryhmän laajennettuun kokoonpanoon kuuluvat varsinaisten jäsenten lisäksi osaston johtajien sijaiset sekä eri henkilöstöryhmien valitsevat edustajat. Vuonna 2020 laajennetussa kokoonpanossa käsiteltiin muun ohella hovioikeuden työtilannetta, vuoden 2021 resurssitarpeita, vuoden 2021 koulutussuunnitelmia, vuoden 2020 tulosneuvotteluiden mukaisia tulostavoitteita ja niiden edellyttämiä toimenpiteitä sekä hovioikeuden työjärjestyksen päivittämistä.

## **Toimikunnat ja työryhmät**

Hovioikeudessa toimii työjärjestyksen mukaan yhteistyökomitea, työsuojelutoimikunta, lainkäytön yhtenäisyyden seurantatoimikunta, käsikirjatoimikunta ja koulutustoimikunta sekä tuomarin ja hovioikeuden esittelijän määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitämistä samoin kuin hovioikeuden esittelijän vakinaiseen virkaan nimittämistä valmistelevat toimikunnat. Presidentin asettamia muita pysyväisluonteisia toimikuntia ja työryhmiä ovat turvallisuustyöryhmä, kansliahenkilöstön koulutustyöryhmä, lausuntovaliokunta, kirjastotoimikunta, Tyhy-ryhmä ja hovioikeuden osastokanslioiden toiminnan kehittämistyöryhmä. Henkilöstöä hovioikeudessa edustavat henkilöstöryhmien asettamina jäsen-, esittelijä- ja kansliatoimikunnat.

## **Työsuojelu ja työhyvinvointi**

### *Yleistä*

Henkilökunnan työhyvinvointiin ja jaksamiseen kiinnitetään huomiota monin eri tavoin. Työhyvinvointiin liittyviä kysymyksiä käsitellään johtoryhmässä, osastokokouksissa ja kehityskeskusteluissa. Kehityskeskustelut käydään vuosittain koko henkilökunnan kanssa. Hovioikeudessa on kaikkia henkilöstöryhmiä edustava työsuojelutoimikunta ja työhyvinvointiryhmä.

Henkilökunnan fyysisestä ja henkisestä hyvinvoinnista pyritään huolehtimaan henkilökunnan käyttöön annettavilla liikunta- ja kulttuuri- tai työmatkaeduilla, tukemalla henkilökunnan ruokailua ja tarjoamalla henkilökunnan käyttöön maksuttomat kahviautomaatit.

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2030 oli yhteensä 995 päivää. Hovioikeudessa noudatetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa varhaisen tuen toimintamallia (ns. VATU-malli) työkykyriskien varhaisesta puuttumisesta ja hallinnasta sekä työkyvyn ylläpidon tukemisesta. Hovioikeuden työterveyspalveluista vastaa Suomen Terveystalo Oyj.

### *Työsuojelutoimikunta*

Hovioikeuden työsuojelutoimikunta kokoontui 14 kertaa. Toimikunta käsitteli useaan otteeseen sekä koronaviruksesta että julkisivuremontin jälkeen aiheutuneista vesivahingoista johtuvia toimenpidetarpeita hovioikeudessa. Koronaviruksen vuoksi käsiteltiin muun muassa hovioikeudessa annettavaa tarvittavaa ohjeistusta viruksen hovioikeuden toiminnalle aiheuttamien ongelmien hallitsemiseksi. Toimikunta kokoontui erikseen käsittelemään vesivahingon seurauksena kiinteistöllä tehtyjä tutkimuksia ja päätti, että korjaustoimenpiteiden aiheuttama työterveydenhuollollinen seuranta toteutetaan ensisijaisesti vuonna 2021 työpaikkaselvityksen yhteydessä. Toimikunta käsitteli myös työterveyshuollon toimintasuunnitelmaa, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa sekä henkilöstösuunnitelmaa vuosille 2020-2024. Toimikunta käsitteli lisäksi edellistä vuotta koskevia työterveyshuollon raportteja sekä hovioikeuden työtyytyväisyystutkimuksen tuloksia.

### *Työhyvinvointiryhmä*

Työhyvinvointiryhmä kokoontui kertomusvuonna seitsemän kertaa. Syksyllä 2020 suunniteltu hovioikeuden virkistysiltapäivä jouduttiin siirtämään järjestettäväksi syksyllä 2021.

### **Yhteistoiminta hovioikeudessa**

Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 7 §:n mukaisena yhteistoimintaelimenä toimii hovioikeudessa yhteistyökomitea. Yhteistyökomitea kokoontui vuoden aikana 14 kertaa. Yhteistyökomiteassa käsiteltiin vuoden 2021 budjettia ja tulosneuvotteluiden tuloksia sekä lainkäyttö- ja kansliahenkilökunnan koulutussuunnitelmia. Lisäksi yhteistyökomiteassa käsiteltiin muun muassa hovioikeuden työjärjestyksen muutosta, vuorotteluvapaan myöntämisen perusteita, sähköistä konseptikiertoa sekä koronavirustilanteesta aiheutunutta tarvetta ohjeistaa henkilökunnan vuosilomien pitämistä ja mahdollisuutta etätyöskentelyyn.

### **Viestintä**

Hovioikeus pyrkii kehittämään viestintää niin, että se vastaa avoimen tietoyhteiskunnan vaatimuksia. Viestinnän lähtökohtana on oma-aloitteinen ja aktiivinen tiedottaminen sekä laadukas asiakaspalvelu. Hovioikeuden ulkoisia internetsivuja pyritään jatkuvasti kehittämään asiakkaiden tarpeita paremmin palveleviksi.

Helsingin hovioikeus tiedottaa Twitter-tilinsä kautta hovioikeuden julkaistuista ratkaistuista. Myös hovioikeuden toimintaan ja lainkäyttöasioihin liittyvistä tiedotteista twiitataan.

Kertomusvuonna annettiin 56 lainkäyttöasiaa koskevaa tiedotetta.

Vuonna 2019 asetettu viestintätyöryhmä on viestintäsuunnitelman päivittämisen lisäksi pyrkinyt arvioimaan, mitkä vuoden 2015 viestintäsuunnitelmassa todetut asiat eivät ole käytännössä toteutuneet, mutta joiden toteutumista voidaan edelleen pitää tavoiteltavana. Lisäksi työryhmä on kiinnittänyt huomiota viestinnän kehittämistarpeisiin, muun muassa mediatuomarin mahdolliseen roolin hovioikeuden organisaatiossa. Työryhmä jätti mietintönsä presidentille 5.5.2020.

### **Sivutoimiluvat ja ilmoitus sivutoimesta saadusta tulosta**

Hovioikeus myönsi vuonna 2020 hovioikeuden tuomareille ja esittelijöille 26 sivutoimilupaa. Niistä pääosa koski luennointi- tai muita koulutustehtäviä sekä erilaisten lautakuntien, toimikuntien tai vastaavien toimielinten jäsenyyksiä.

Sivutoimet, sidonnaisuudet ja tulotiedot merkitään valtakunnalliseen sähköiseen rekisteriin.

### **Nimitysmenettely**

Hovioikeudessa käsiteltiin vuonna 2020 yhteensä 218 vakinaista tai määräaikaista virkaa/virkasuhdetta koskevaa nimitysasiaa (mukaan lukien käräjäoikeuksien tuomarin virrat). Hovioikeuden haettavaksi julistamiin virkoihin/virkasuhteisiin saatiin hakemuksia yhteensä 477. Koska kukin hakemus voi kohdistua useampaan kuin yhteen virkaan, hakemuksia saatiin laskennallisesti yhteensä 2 521.

### **Vakinaiset tuomarin virat**

Hovioikeuden kokoonpano, johon kuuluvat presidentti ja osaston johtajat, antaa tuomarivalintalautakunnalle lausunnon hovioikeuspiirin käräjätuomarin ja käräjäoikeuden päällikkötuomarina toimivan laamannin sekä hovioikeudenneuvoksen vakinaista virkaa koskevassa nimitysmenettelyssä. Lausuntoja annettiin vuonna 2020 seuraavasti:

#### *Hovioikeuden tuomarin virat*

11 virkaa, 129 virkahakemusta ja 46 eri hakijaa, 4 haettavaksi julistamista.

#### *Hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien tuomarin virat*

27 virkaa, 209 virkahakemusta ja 101 eri hakijaa, 14 haettavaksi julistamista.

## **Määräaikaiset tuomarin virkasuhteet/tehtävät**

Hovioikeus teki myös lukuisia nimityksiä hovioikeudenneuvoksen tai osaston johtajan määräaikaiseen virkasuhteeseen/tehtävään:

*Määräaikaiset tuomarin virkasuhteet/tehtävät, jotka on julistettu haettavaksi*

28 virkaa, 556 virkahakemusta ja 101 hakijaa, 6 haettavaksi julistamista. Luvut sisältävät 4 tuomarinkoulutuslautakunnan haettavaksi julistamaa asessorin virkaa, joiden osalta hovioikeus laati esityksen korkeimmalle oikeudelle, joka teki nimityspäätöksen. Lisäksi hovioikeus antoi määräyksen yhteensä 4 osaston johtajan ja 5 osaston johtajan sijaisen tehtävään.

*Määräaikaiset (alle 6 kk:n) tuomarin virkasuhteet, joita ei ole julistettu haettavaksi*

26 määräaikaista virkasuhdetta.

## **Kielituomarin virat**

Valtioneuvoston asetuksen 13.10.2016/866 mukaan Helsingin hovioikeudessa tuli olla neljä hovioikeudenneuvoksen virkaa, joihin kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena on tuomioistuinlain (673/2016) 10 luvun 11 §:ssä tarkoitettu kielitaito. Hovioikeudessa työskenteli vuonna 2020 neljä hovioikeudenneuvosta, jotka täyttivät tämän kelpoisuusvaatimuksen.

## **Esittelijän virat**

Vakinaisiin esittelijän virkoihin tehtiin 12 nimitystä vuonna 2020. Määräaikaisiin virkasuhteisiin nimitettiin yhteensä 6 uutta esittelijää. Avoimia hakemuksia saapui 38 kappaletta.

## **Kanslian virat**

Hovioikeudessa tehtiin vuonna 2020 nimitykset seuraaviin vakinaiisiin kansliahenkilökunnan virkoihin: kirjaajan Y 14 virka, notaarin Y 14 ja 12 virat sekä kolme lainkäyttösihteerin Y 9 virkaa. Määräaikaisista kanslian virkasuhteista tehtiin 59 nimityspäätöstä.

## **Lausuntotoiminta**

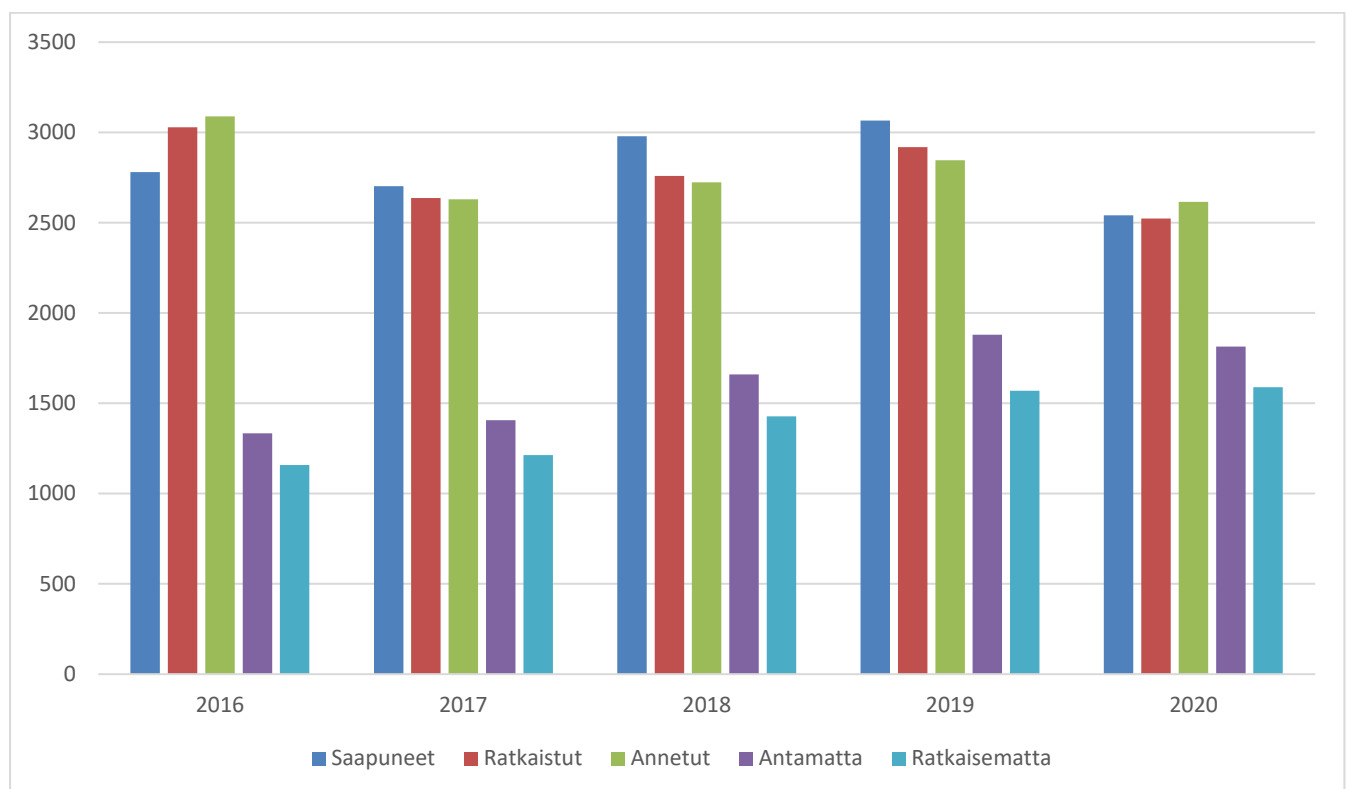
Hovioikeus antoi vuonna 2020 lausunnot:

- Lausunto elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittämistä koskevasta arviomuistiosta (11.2.2020)
- Lausunto HE laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta (23.6.2020)

## Liite 1

### Helsingin hovioikeuden tilastoja vuosilta 2016 – 2020

Vuosi	Saapuneet	Ratkaistut	Annetut	Antamatta	Ratkaisematta
2016	2781	3028	3089	1334	1159
2017	2703	2636	2629	1407	1214
2018	2978	2759	2724	1660	1428
2019	3065	2918	2846	1879	1569
2020	2541	2524	2616	1815	1589



## Liite 2

### Helsingin hovioikeuden työjärjestyksen mukainen organisaatiokaavio

